

Τηλεκπαίδευση: Επιπτώσεις και μαθησιακές δυσκολίες

Το Κέντρο Μελετών και Τεκμηρίωσης της ΟΛΜΕ δημοσίευσε μελέτη σχετικά με την τηλεκπαίδευση και τις επιπτώσεις της σε ψυχολογικό και μορφωτικό επίπεδο.

Η τηλεκπαίδευση δεν μπορεί να υποκαταστήσει τη δια ζώσης εκπαιδευτική διαδικασία.

Πριν την τηλεκπαίδευση ο χώρος στον οποίο αποκλειστικά πραγματοποιούνταν ο πυρήνας της εκπαιδευτικής διαδικασίας ήταν το σχολείο και η σχολική τάξη. Με την εφαρμογή της τηλεκπαίδευσης, επιβάλλονται νέοι περιορισμοί ως προς τη μαθησιακή διαδικασία.

Η παιδαγωγική σχέση των εκπαιδευτικών με τους μαθητές από άμεση σε «εικονική», μέσω της τεχνολογίας, υποβαθμίζει την εκπαιδευτική και μαθησιακή διαδικασία.

Η τηλεκπαίδευση ενισχύει τις ήδη υπάρχουσες εκπαιδευτικές και μορφωτικές ανισότητες, ιδιαίτερα για τις ευάλωτες μαθητικές ομάδες και συνδέεται επιπλέον με τη δημιουργία νέων ανισοτήτων.

Οι ανισότητες αυτές σχετίζονται κατ' αρχάς με την ανεπάρκεια τεχνολογικού εξοπλισμού και υποδομών δικτύου από μέρους των μαθητών/τριών, προκειμένου να έχουν ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση.

Ο αποκλεισμός ολόκληρων μαθητικών ομάδων από την τηλεεκπαίδευση, καθώς και η προβληματική πρόσβαση σε αυτήν, λόγω χαμηλής ποιότητας τεχνολογικού εξοπλισμού, συνδέεται και με μια σειρά από άλλα ζητήματα, όπως είναι ο χαρακτηρισμός φοίτησης για την προαγωγή και την απόλυση του μαθητή και η αξιολόγησή του. Προκύπτει, λοιπόν, ότι πέραν των μαθησιακών επιδόσεων, ο τεχνολογικός εξοπλισμός είναι ακόμα ένας παράγοντας που μπορεί να οδηγήσει σε σχολική αποτυχία και αποκλεισμό από την εκπαίδευση.

Επίσης, τα εγγενή ποιοτικά χαρακτηριστικά της τηλεεκπαίδευσης την καθιστούν υποδεέστερη της δια ζώσης εκπαιδευτικής διαδικασίας και συνδέονται με τα σοβαρά ελλείμματα κάλυψης και αφομοίωσης της ύλης. Επιπλέον, υπάρχουν ειδικές κατηγορίες διδακτικών αντικειμένων, των οποίων η διδασκαλία μέσω τηλεεκπαίδευσης είναι εξαιρετικά δυσχερής και αναποτελεσματική.

Το παιδαγωγικό κλίμα, η ψυχοκοινωνική διάσταση της μαθησιακής διαδικασίας ως βασική παράμετρος της, φαίνεται να πλήττεται σοβαρά από την τηλεεκπαίδευση. Οι εκπαιδευτικοί επισημαίνουν κυρίως προβλήματα στην αλληλεπίδραση μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών, προβλήματα συγκέντρωσης και οργάνωσης, κόπωση, περιορισμένη ανταπόκριση των μαθητών/τριών στα μαθήματα και στις εργασίες που τους ανατίθενται. Επίσης, σε μικρότερο βαθμό, αλλά όχι αμελητέο διαπιστώνονται προβλήματα εξάρτησης, παρενόχλησης/εκφοβισμού, καθώς και σωματικής και ψυχικής υγείας.

Η παρατεταμένη εφαρμογή της τηλεκπαίδευσης και η αδυναμία συμμετοχής από όλα τα παιδιά με ίσους όρους, οδηγούν σε εκπαιδευτική κρίση, οι διαστάσεις της οποίας θα αναδειχθούν τα επόμενα χρόνια.

Επίσης, η διαρκής υποχρηματοδότηση της δημόσιας εκπαίδευσης και η ελλιπής χρηματοδότηση (π.χ. καμία δαπάνη για την αγορά και αναβάθμιση του απαραίτητου τεχνολογικού εξοπλισμού των σχολικών μονάδων και για την πρόσληψη επιπλέον μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού κ.λπ.) μετακύλισε σημαντικό μέρος του κόστους της τηλεκπαίδευσης στους εκπαιδευτικούς και στις οικογένειες των μαθητών.

Δεδομένων των παραπάνω συμπερασμάτων και της παρατεταμένης αναστολής της λειτουργίας των σχολείων είναι απαραίτητες οι θεσμικές παρεμβάσεις, ώστε α) να προστατευθούν τα εργασιακά δικαιώματα των εκπαιδευτικών και β) να αμβλυνθούν οι μορφωτικές και εκπαιδευτικές ανισότητες και να προληφθεί εγκαίρως η ενδεχόμενη αύξηση της σχολικής αποτυχίας και σχολικής διαρροής .

Απαιτείται ένα σχέδιο ανάκαμψης της εκπαίδευσης από τις συνέπειες της τηλεκπαίδευσης και του εγκλεισμού που θα περιλαμβάνει άμεσες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες παρεμβάσεις.

Επιπλέον, εγείρονται σύμφωνα με τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών ζητήματα επιπρόσθετων παραβιάσεων των δικαιωμάτων τους, όπως η παραβίαση των προσωπικών δεδομένων, της ιδιωτικότητας και των πνευματικών τους δικαιωμάτων. Τέλος, ως σημαντικό μειονέκτημα αναδεικνύεται και η διατάραξη της οικογενειακής ζωής.